

Jedna godina pandemije COVID-a 19: potreba za revalorizacijom naših javnih usluga

Na današnji dan prije godinu dana, Svjetska zdravstvena organizacija proglasila je globalnu pandemiju COVID-a 19. Prošla godina ojačala je već jake strane, a dodatno produbila slabosti naših društava. U Europi je razotkrila krhkost javnih zdravstvenih sistema i potpuni nedostatak kapaciteta da se odgovori na takav šok. Tragedija je u tome što to nije došlo kao iznenađenje. Europski sindikati javnih službi prosvjedovali su zbog nedostatka osoblja, nedovoljnog financiranja i neadekvatnih resursa puno prije izbijanja pandemije. Ne začuđuje stoga što su zdravstveni sistemi i institucije za socijalnu skrb bili potpuno preopterećeni kada je udario prvi val pandemije.

To što je potreban jedan takav prijelomni događaj kao što je globalna pandemija da bi se prepoznala potreba za dobro financiranim javnim službama i radnicima koji pružaju njihove usluge predstavlja turoban odraz neoliberalnih politika. No, prošla je godina pokazala da su mane privatizacije i budžetskih rezova nezaobilazna činjenica i sada je široko rasprostranjeno shvaćanje da nam je potrebna revalorizacija javnog sektora. Ne možemo se vratiti politikama štednje iz svijeta prije pandemije – ponovna izgradnja mora biti bolja. To je danas, na ovu godišnjicu koja je prekretnica, poruka milijuna radnika javnih službi diljem Europe.

Primarni prioritet je jačanje sistema javnog zdravstva i njege. To zahtijeva javno financiranje i okončanje poreznih politika koje favoriziraju korporacije i bogate. Vlade ovdje moraju djelovati i na nacionalnom i na europskom nivou. To dugujemo našim zdravstvenim radnicima i njegovateljima, od kojih se mnogi liječe od posttraumatskog stresa.

Baš kao što je neposredno prije izbijanja pandemije u zdravstvenim i sektorima njege u Europi bilo preko 100 štrajkova, sindikati iz tih sektora i dalje će biti borbeni u traženju povećanja plaća, boljih radnih uvjeta, povećanog broja osoblja i službi za pružanje podrške.

Iako su zdravstvo i socijalna skrb u prednjem planu naše brige, druge javne službe su također bile na prvim linijama tijekom krize. Od sektora otpada, vode i energije, preko službi socijalne skrbi i službi za zapošljavanje, radnici javnih službi su bili od presudnog značaja za održavanje funkcioniranja društava te u rješavanju društveno-ekonomskih posljedica mjera zaključavanja. Njihova uloga će postati čak još važnija dok se budemo oporavljali od ekonomske krize. Potrebno je povećati ulaganja kako bi se zajamčila dostupnost i kvaliteta usluga te osigurao pristup socijalnoj skrbi, stanovanju, vodi, energiji i obrazovanju, kao i financiranju gradova i općina.

Javni sektor također ima jedinstvenu ulogu u obnovi otpornijih društava, od kružnog gospodarstva, preko zelenih prometnih sustava do čiste javne infrastrukture. Za to bi se trebali koristiti nacionalni (i EU) fondovi za oporavak i otpornost, umjesto da se upada u uobičajene pogreške privatizacije i javno-privatnog partnerstva.

Ova nezapamćena zdravstvena kriza pokazuje da EU mora razmotriti mogućnost ponovnog preuzimanja određenih sektora koji garantiraju sigurnost europskih građana, poput farmaceutskih industrija ili proizvodnje OZO-a. Također bi trebalo preispitati uspostavljanje europskih kompetencija u zdravstvu i u državama koje nisu članice, kako bi se odgovorilo na pandemije, kako u EU, tako i u trećim zemljama. Nedostaci otkriveni tijekom ove krize pokazuju da se velik dio sredstava iz EU fonda za oporavak mora izdvojiti za ulaganja u javne usluge, koje predstavljaju univerzalne vrijednosti na kojima se temelji EU.

Kao čelnici europskog sindikata javnih službi, borit ćemo se s mnogim drugima za ravnopravnost na tržištu rada, bolje uvjete rada i više javnih ulaganja. Zajedno s rastućim pokretom s istim ciljem, zalažemo se za poreznu pravdu koja osigurava da korporacije plaćaju svoj pravični udio i preokreće rastući trend nejednakosti. Ključno je da u oporavku od, kako se pokazalo, najgore ekonomske krize, radnici, zajednice i naš planet imaju prioritet nad profitom nekolicine.

Mette Nord
EPSU President

Jan Willem Goudriaan
EPSU General Secretary